ລະບົບປະຕິບັດການ (Operating System:OS)

ອາຈານສອນ: ບ໊ວສິດ ໄຊຍະຈັກ

ວຸດທິການສຶກສາ: ປະລິຍາໂທວິທະຍາສາດ (ວິທະຍາສາດຄອມພິວເຕີ)

ໂທລະສັບມືຖື: (+856-20) 22245134

ອີເມລ: bouasoth@yahoo.com

ບິດທີ 1

ຄວາມຮູ້ເບື້ອງຕຶ້ນກ່ຽວກັບລະບົບ ປະຕິບັດການ

ເນື່ອໃນຫຍໍ້

- ສະເໜີເບື້ອງຕຶ້ນ
- ນິຍາມຂອງລະບົບປະຕິບັດການ
- ປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງລະບົບປະຕິບັດການ
- ປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງ Internet ແລະ WorldWide Web
- ເປົ້າໝາຍ ແລະ ອົງປະກອບຂອງລະບົບປະຕິບັດການ
- ສະຖາປັດຕະຍະກຳຂອງລະບົບປະຕິບັດການ

ສະເໜີເບື້ອງຕົ້ນ

- ຄອມພິວເຕີໄດ້ຂະຫຍາຍຕິວຢ່າງໄວວາໃນໄລຍະຫຼາຍທຶດສະວັດຜ່ານມາ
- ປະສິດທິພາບຂອງຄອມພິວເຕີໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາ ໃນຂະນະທີ່ລາຄາຂອງມັນລຸດລົງກະທັນຫັນ
- ໃນປະຈຸບັນເຄື່ອງ PC ໄດ້ມີຄວາມສາມາດເຮັດວຽກໄດ້ຫຼາຍພັນລ້ານຄຳ ສັ່ງໃນໜຶ່ງວິນາທີ
- Super Computer ສາມາດເຮັດວຽກໄດ້ຫຼາຍລ້ານລ້ານຄຳສັ່ງໃນໜຶ່ງ ວິນາທີ
- ໜ່ວຍປະມວນຜົນມີປະສິດທິພາບສຸງຂຶ້ນ ແລະ ລາຄາຖືກລົງ
- ຄອມພິວເຕີໄດ້ເຂົ້າມາມີບົດບາດໃນທຸກສາຂາວຽກງານ ແລະ ໃນຊີວິດປະຈຳວັນຂອງມະນຸດ

ນິຍາມຂອງລະບົບປະຕິບັດການ

- ລະບົບປະຕິບັດການແມ່ນຊຸດຄຳສັ່ງທີ່ໃຊ້ຄວບຄຸມຮາດ ແວຣ໌ຄອມພິວເຕີ ແລະ ການເຮັດວຽກທັງໝົດໃນລະບົບ
- 🔲 ເປັນກຸ່ມຂອງໂປຣແກຣມທີ່ເຮັດໜ້າທີ່ເປັນສື່ກາງ ລະຫວ່າງຜູ້ໃຊ້ກັບເຄື່ອງຄອມພິວເຕີເພື່ອໃຫ້ການໃຊ້ ຄອມພິວເຕີມີຄວາມສະດວກ ແລະ ເຮັດໃຫ້ການໃຊ້ Hardware ມີປະສິດທິພາບສູງສຸດ
- 🔲 ເປັນສືກາງລະຫວ່າງຊອບແວຣ໌ນຳໃຊ້ກັບຮາດແວຣ໌
- ເປັນຜູ້ບໍລິຫານຈັດການຊັບພະຍາກອນທັງໝົດໃນລະບົບ ທັງຮາດແວຣ໌ ແລະ ຊອບແວຣ໌ ພາກວິຊາວິທະຍາສາດຄອມພິວເຕີ, ຄວທ, ມຊ 2013-2014

OS 1-5

- 🔷 ໃນຊ່ວງປີ 1940s ແລະ 1950s
  - ລະບົບປະຕິບັດການໄດ້ຖືກພັດທະນເປັນຫຼາຍຂັ້ນຕອນ
  - ໃນຊ່ວງປີ 1940, ຄອມພິວເຕີບໍ່ທັນມີລະບົບປະຕິບັດການ
  - ໃນຊ່ວງປີ 1950, ລະບົບປະຕິບັດການສາມາດ
    - ເປີດໄດ້ເທື່ອລະໂປຣແກຣມ
    - ມີລະບົບສິ່ງຕໍ່ການຄວບຄຸມຈາກວຽກໜຶ່ງໄປຫາວຽກໜຶ່ງ
    - ເປັນລະບົບທ້ອນໂຮມວຽກເຂົ້າປະມວນຜົນເປັນກຸ່ມ
    - ໂປຣແກຣມແລະຂໍ້ມູນຖືກເກັບໄວ້ເປັນລຳດັບໃນເທບ

- 🔷 ໃນຊ່ວງປີ 1960s
  - ຍັງເປັນລະບົບທ້ອນໂຮມວຽກເຂົ້າປະມວນຜືນເປັນກຸ່ມ
  - ແຕ່ສາມາດເປີດໄດ້ເທື່ອລະຫຼາຍໂປຣແກຣມ
  - ໃນປີ 1964, ບໍລິສັດ IBM ໄດ້ສະເຄື່ອງຄອມພິວເຕີລຸ້ນໃໝ່ ທີ່ຊື່ວ່າ System/360
  - ລະບົບ Time Sharing ໄດ້ຖືກພັດທະນາຂຶ້ນມາໃຫ້ ສາມາດໃຫ້ບໍລິການແກ່ຫຼາຍຜູ້ໃຊ້ໃນເວລາດຽວກັນ
    - ເວລາໂດຍລວມໃນການເຮັດວຽກລຸດລົງ
  - ລະບົບ Real Time ໄດ້ຖືກພັດທະນາຂຶ້ນມາເພື່ອໃຫ້ເຮັດ
    ວຽກທັນທີທີ່ສັ່ງການ

- ໃນຊ່ວງປີ 1970s
  - ເປັນລະບົບ multimode timesharing ທີ່ສະໜັບສະ ໜູນທັງໂປຣແກຣມໃນແບບ batch processing, timesharing ແລະ real-time
  - ເລີ່ມຕົ້ນມີລະບົບຄອມພິວເຕີຕັ້ງໂຕະ(Desktop)
  - ກະຊວງການຕ່າງປະເທດສະຫະລັດໄດ້ພັດທະນາ TCP/IP ຂຶ້ນມາໃຫ້ເປັນມາດຕະຖານການສື່ສານລະຫວ່າງຄອມພິວເຕີ

- ໃນຊ່ວງປີ 1980s
  - ເປັນທຶດສະຫວັດແຫ່ງ personal computers ແລະ workstations
  - ວິທະຍາການຄອມພິວເຕີໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ໃນໂຂງເຂດຕ່າງໆທີ່ຕ້ອງການ
  - PC ສາມາດຮຽນຮູ້ ແລະ ໃຊ້ງານງ່າຍເພາະວ່າເປັນ GUI
  - ການເອົາຂໍ້ມູນຈາກເຄື່ອງໜຶ່ງໄປຫາອີກເຄື່ອງໜຶ່ງແມ່ນໃຊ້ລະບົບເຄືອ ຂ່າຍຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ປະຢັດຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ
  - ລະບົບຄອມພິວເຕີແບບ Client/server ກຳລັງໄດ້ຮັບຄວາມນິຍົມ ຢ່າງກ້ວາງຂວາງ
  - ວິສະວະກຳຊອບແວຣ໌ສືບຕໍ່ພັດທະນາຕາມລຳດັບ

- 🔷 ໃນຊ່ວງປີ 1990s
  - ປະສິດທິພາບຂອງຮາດແວຣ໌ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງກະທັນຫັນ
    - ໜ່ວຍປະມວນຜົນມີປະສິດທິພາບສຸງຂຶ້ນ ແລະ ໜ່ວຍຄວາມຈຳ
      ໃຫຍ່ຂຶ້ນ ແຕ່ລາຄາຖືກລົງຫຼາຍ
    - ໜ່ວຍປະມວຜົນສາມາດປະຜົນໂປຣແກຣມທີ່ໃຫຍ່ ແລະ ສະຫຼັບຊັບຊ້ອນເທິງເຄື່ອງ PC
    - ເຄື່ອງຄອມພິວເຕີລາຄາຖືກລົງ, ສາມາດບັນຈຸຖານຂໍ້ມູນຂະໜາດ
      ໃຫຍ່ຂື້ນ ແລະ ປະມວນຜິນວຽກໄດ້ຫຼາຍຂື້ນ
    - Mainframes ຖືກໃຊ້ໜ້ອຍລົງ
  - ຄອມພິວເຕີໄດ້ກ້າວເຂົ້າຫາຍຸກຂອງລະບົບແບບກະຈາຍ

- 🔷 ໃນຊ່ວງປີ 1990s
  - ຄອມພິວເຕີທັງໝິດສະໜັບສະໜູນການເຮັກຜ່ານເຄືອຂ່າຍ
  - ບໍລິສັດໄມໂຄຣຊອບໄດ້ຄອບຄອງຕະຫຼາຍເປັນສ່ວນໃຫຍ່
    - ລະບົບປະຕິບັດການວິນໂດມີຄຸນລັກສະນະທຸກຢ່າງທີ່ມີໃນລະບົບ
      Macintosh ແຕ່ກ່ອນ
    - ຜູ້ໃຊ້ສາມາດໃຊ້ຫຼາຍໂປຣແກຣມໃນເວລາດຽວກັນ
  - Object technology ເປັນທີ່ນິຍົມຫຼາຍຂຶ້ນ
    - ຫຼາຍໂປຣແກຣມທີ່ຂຽນຈາກພາໂປຣແກຣມແບບ Object
    - Object-oriented operating systems (OOOS) ໄດ້ຖືກ
      ພັດທະນາຂຶ້ນມາ

- 🔷 ໃນຊ່ວງປີ 1990s
  - ຊອບແວຣ໌ທີ່ມີລາຍເຊັນເກືອບທັງໝຶດຂ່າຍເປັນ object code
    - ບໍ່ລວມຊອດໂຄດ
    - ຜູ້ຜະລິດຈະເຊື່ອງຊ້ອນລາຍລະອຽດ ແລະ ເທັກນິກ
  - ຟຣີແລະໂອເພີນຊອດກຳລັງໄດ້ຮັບການພັດທະນາຫຼາຍຂຶ້ນ
    - ມີຊອດໂຄດໃຫ້ພ້ອມ
  - Richard Stallman ເປີດໂຄງການ GNU
    - ສ້າງ ແລະ ຂະຫຍາຍເຄື່ອງມືຂອງລະບົບ UNIX ຄືນໃໝ່

- 🔷 ໃນຊ່ວງປີ 1990s
  - Open Source ກໍາລັງເລີ່ມຕົ້ນພັດທະນາ
    - ເຫັນວ່າຈະໄດ້ຮັບປະໂຫຍດໃນອະນາຄິດ
    - ເປັນການອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການພັດທະນາຊອບແວຣ໌ ເພາະວ່າທຸກຄືນຈະເປັນຜູ້ທິດສອບ, ແກ້ໄຂຂໍ້ມິດພາດ, ຂະຫຍາຍ
    - ຂໍ້ບົກພ່ອງຂອງລະບົບທຸກຢ່າງຈະກວດພົບ ແລະ ຖືກແກ້ໄຂ
    - ທຸກອົງກອນສາມາດປັບປຸງແກ້ໄຂຊອດໂຄດໃຫ້ດີຂຶ້ນ
  - ລະບົບປະຕິບັດການມີຄວາມເປັນມິດຕໍ່ໃຊ້ຫຼາຍຂຶ້ນ
    - ເປັນລະບົບ GUI ແລະ "Plug-and-play"

- ໃນຊ່ວງປີ 2000 ແລະ ໃນອານາຄິດ
  - ມີຊອບແວຣ໌ທີ່ເປັນຕົວກາງໃນການປະສານງານລະຫວ່າງ ລະບົບຕ່າງໆທີ່ແຕກຕ່າງກັນໃຫ້ເຮັດວຽກຮ່ວມກັນໄດ້ຜ່ານ ລະບົບເຄືອຂ່າຍຊຶ່ງເອີ້ນວ່າ Middleware
    - ຈະຖືກໃຊ້ໂຫຍດໃນລະບົບ Web services
  - ລະບົບ Web services ໄດ້ພັດທະນາ
    - ເປັນການລວມເອົາບັນດາມາດຕະຖານຕ່າງໆເຂົ້າກັນ
    - ເປັນຊອບແວຣ໌ທີ່ກຽມພ້ອມໃຊ້ງານຜ່ານລະບົບ Internet ໄດ້
    - ເຮັດໃຫ້ບັນດາໂປຣແກຣມສາມາດສື່ສານ ແລະ ແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນກັນ ໄດ້

ປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງ Internet ແລະ World Wide Web

- Advanced Research Projects Agency (ARPA)
  ໄດ້ສ້າງ ARPAnet ຂຶ້ນມາໃນຊ່ວຍທ້າຍຊຸມປີ 1960s
- ARPAnet ໄດ້ກາຍເປັນປູ່ຂອງລະບົບ Internet ໃນປະຈຸບັນ
- ARPA ໄດ້ພັດທະນາ TCP/IP ເພື່ອເປັນມາດຕະຖານໃນການ ສື່ສານລະຫວ່າງຄອມພິວເຕີໃນ ARPAnet
- TCP/IP ຈະບໍລິຫານຈັດການການສື່ສານລະຫວ່າງໂປຣແກຣມ
  ຕ່າງໆ ໂດຍຮັບປະກັນວ່າຂໍ້ມູນຈະຖືກສິ່ງຈາກຕຶ້ນທາງຫາ
  ປາຍທາງຢ່າງຖືກຕ້ອງ
- ໃນຕອນຫຼັງມາ TCP/IP ໄດ້ຖືເອົາມານຳໃຊ້ໃນວຽກງານ ຄ້າຂາຍ

ປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງ Internet ແລະ World Wide Web

- World Wide Web (WWW) ໄດ້ຖືກພັດທະນາຂຶ້ນມາໃນຊ່ວງທ້າຍປີ 1989 ທີ່ CERN ໂດຍ Tim Berners-Lee
- ໃຊ້ເພື່ອບອກທີ່ຕັ້ງ ແລະ ເປີດເບິ່ງເອກະສານທີ່ປະກອບດ້ວຍລະບົບ multimedia-based ໃນທຸກກໍລະນີ
- ເປັນເທັກໂນໂລຍີ່ໃນການໃຊ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຮ່ວມກັນໂດຍຜ່ານເອກະສານ
  hyperlinked ທີ່ສ້າງຈາກ HyperText Markup Language ໂດຍ
  ຜ່ານ Hypertext Transfer Protocol (HTTP)

- ລະບົບຄອມພິວເຕີໄດ້ຖືກພັດທະນາຈາກທີ່ບໍ່ມີລະບົບປະຕິບັດ ການ ຈືກາຍເປັນລະບົບ multiprogramming ແລະ timesharing, ມີ PC ແລະ ຕອນທ້າຍລະບົບກະຈາຍໄດ້ຖືກ ພັດທະນາຂຶ້ນມາ
- ຜູ້ໃຊ້ສາມາດຕິດຕໍ່ປະສານງານກັບລະບົບປະຕິບັດການ ໂດຍໃຊ້ໂປຣແກຣມພິເສດທີ່ຊື່ວ່າ shell
- ຈ ໃນລະບົບປະຕິບັດການຈະມີກຸ່ມໂປຣແກຣມທີ່ຊື່ວ່າ Kernel ທີ່ ເປັນຊອບແວຣ໌ທີ່ບັນຈຸບັນດາອີງປະກອບຫຼັກຂອງລະບົບປະຕິບັດ ການ

- ໂດຍປົກກະຕິອົງປະກອບຂອງລະບົບປະຕິບັດການ ປະກອບດ້ວຍ
  - Processor scheduler
  - Memory manager
  - I/O manager
  - Interprocess communication (IPC) manager
  - File system manager

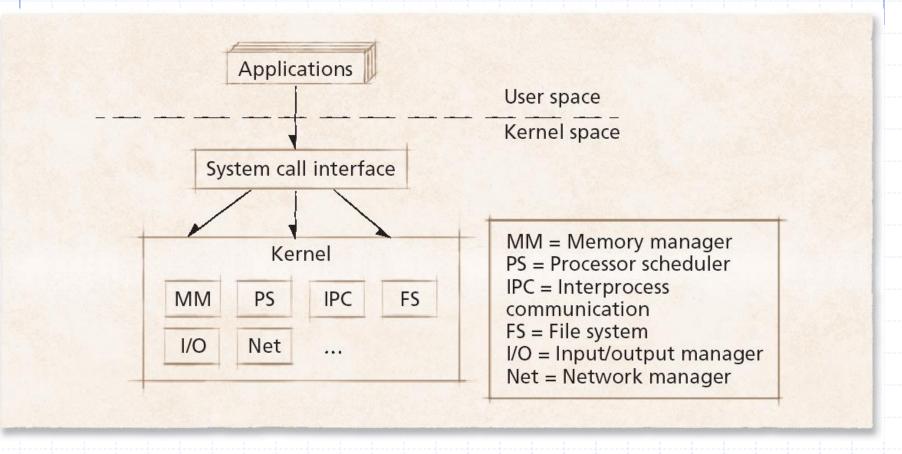
- ໃນສະພາບແວດລ້ອມຂອງລະບົບ Multiprogramm ຈະມີມີ ລັກສນະດັ່ງນີ້
  - Kernel ຈະເປັນຜູ້ບໍລິຫານຈັດການການເຮັດວຽກຂອງໂປຣແກຣມ ຕ່າງໆ
  - ໂປຣແກຣມອາດຈະປະກອບດ້ວຍພາກສ່ວນຕ່າງໆເຮັດວຽກເປັນອິດ ສະລະຕໍ່ກັນ, ແຕ່ໃຊ້ໜ່ວຍຄວາມຈຳຮ່ວມກັນເພື່ອໃຊ້ຂໍ້ມູນຮ່ວມກັນ ຊຶ່ງເອີ້ນວ່າ threads
  - ເພື່ອໃຊ້ງານບັນດາອຸປະກອນ I/O, ໂປຣແກຣມຕ່າງໆຈະຕ້ອງເອິ້ນໃຊ້
    System call ຊຶ່ງຈັດການໂດຍ driver ອຸປະກອນຕ່າງໆທີ່ບັນຈຸຄຳ ສັ່ງສະເພາະແຕ່ລະອຸປະກອນເພື່ອເຂົ້າໄປໃຊ້ຮາດແວຣ໌ໂດຍກົງ

- ເປົ້າໝາຍຂອງລະບົບປະຕິບັດການ
  - Efficiency ເຮັດວຽກໄດ້ຫຼາຍທີ່ສຸດ ແລະ ໃຊ້ເວລາໜ້ອຍ
  - Robustness ປ້ອງກັນຄວາມຜິດພາດ ແລະ ມີຄວາມໜ້າເຊື່ອຖື
  - Scalability ສາມາດເພີ່ມຊັບພະຍາກອນຕ່າງໆຕາມຕ້ອງການ
  - Extensibility ສາມາດເຮັດວຽກກັບເທັກໂນໂລຍີ່ໄດ້
  - Portability ສາມາດເຮັດວຽກກັບຮາດແວຣ໌ຕ່າງໆໄດ້
  - Security ປ້ອງກັນຜູ້ໃຊ້ ແລະ ຊອບແວຣ໌ເຂົ້າໃຊ້ອຸປະກອນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ
  - Protection ເທັກນິກທີ່ໃຊ້ນະໂຍບາຍຄວາມປອດໄພ
  - Interactivity ເຮັດໃຫ້ໂປຣແກຣມຕອບສະໜອງຕໍ່ຜູ້ໃຊ້ໄດ້ໄວ
  - Usability ໃຫ້ເປັນປະໂຫຍດຕໍ່ຜູ້ໃຊ້

- ລະບົບປະຕິບັດການໃນປະຈຸບັນມີແນວໂນ້ມສະລັບຊັບຊ້ອນຂຶ້ນເລື້ອຍໆ
  - ໃຫ້ບໍລິການໄດ້ຫຼາຍອັນ
  - ສະໜັບສະໜູນຮາດແວຣ໌ ແລະ ຊອບແວຣ໌ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ
  - ໂຄງສ້າງຂອງລະບົບປະຕິບັດການຈະຊ່ວຍຈັດການຄວາມຊັບຊ້ອນ ດັ່ງກ່າວ
    - ຈັດສັນອົງປະກອບຂອງລະບົບປະຕິບັດການໃຫ້ເປັນລະບຽບ
    - ກຳໜົດສິດທິພິເສດໃຫ້ແກ່ແຕ່ລະພາກສ່ວນໃນການເຮັດວຽກ

- ສະຖາປັດຕະຍະກຳແບບ Monolithic
  - ທຸກອົງປະກອບຂອງລະບົບປະຕິບັດການຈະຖືກບັນຈຸໄວ້ໃນ kernelແລະ ແຕ່ລະສ່ວນສາມາດສື່ສານກັນໄດ້ໂດຍກົງ
  - ການເຮັດວຽກມີປະສິດທິພາບສຸງ
  - ເມື່ອເກີດມີຂໍ້ຜິດພາດເລັກໜ້ອຍຈະກວດໄດ້ຍາກ

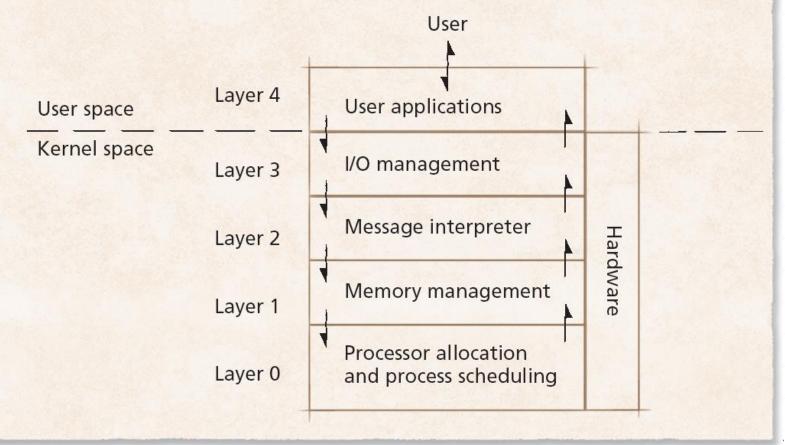
🕨 ສະຖາປັດຕະຍະກຳແບບ Monolithic

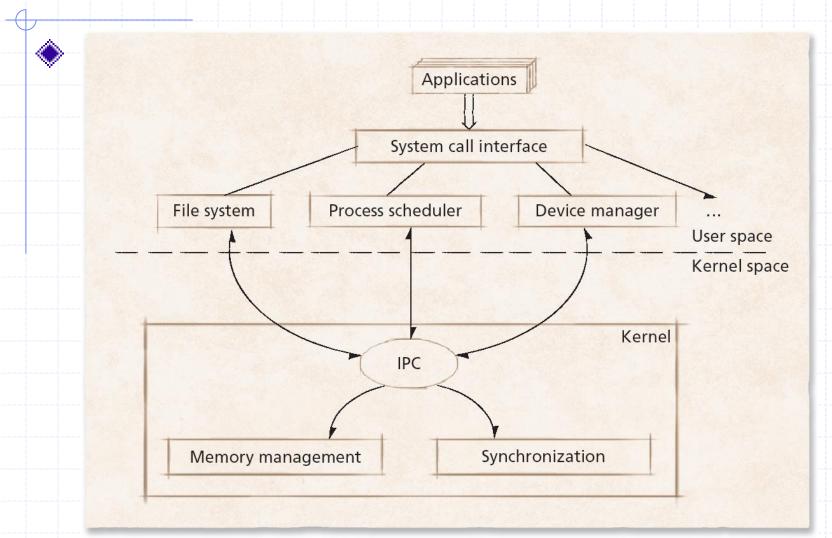
- ສະຖາປັດຕະຍະກຳແບບ Layer
  - ອອກແບບມາເພື່ອປັບປຸງຜິນເສຍຂອງ Monolithic ໂດຍການຈັດກຸ່ມບັນດາອິງປະກອບທີ່ເຮັດວຽກຄ້າຍຄືກັນໄວ້ໃນຊັ້ນດຽວກັນ
  - ແຕ່ລະຊັ້ນສາມາດສື່ສານໄດ້ໂດຍກົງກັບຊັ້ນທີ່ຢູ່ລຸ່ມແລະເທິງທີ່ຕິດກັບ
    ມັນເທົ່ານັ້ນ
  - ການເອິ້ນໃຊ້ຂະບວນການຈະຕ້ອງຜ່ານຫຼາຍຊັ້ນກ່ອນສຳເລັດ
  - ຜິນການປະມວນຜິນໄດ້ໜ້ອຍກ່ວາ Monolithic, ສະນັ້ນ ຈຶ່ງຕ້ອງໄດ້ມີ
    ວິທີການໃໝ່ໃນການສິ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ຄຳສັ່ງຄວບຄຸມ

*

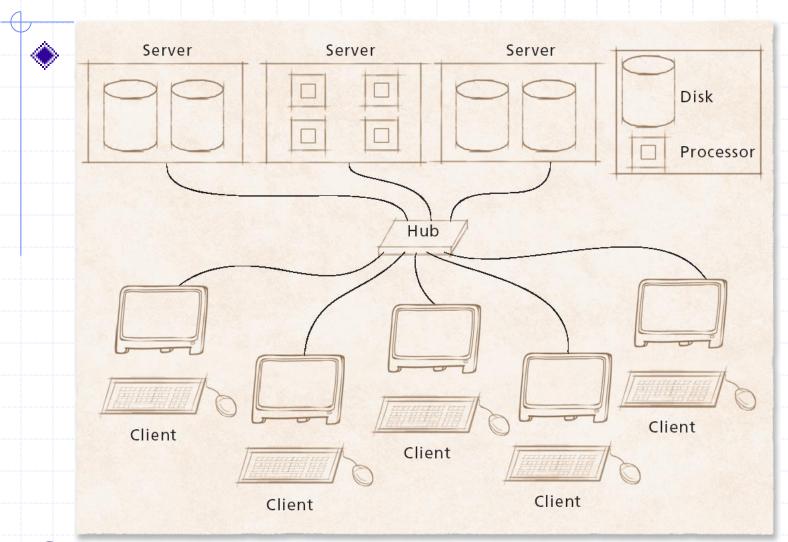
ສະຖາປັດຕະຍະກຳແບບ Layer

- ສະຖາປັດຕະຍະກຳແບບ Microkernel
  - ສາມາດໃຫ້ບໍລິການໄດ້ຈຳນວນໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນ ຊຶ່ງເປັນການເຮັດໃຫ້ kernel
    ນ້ອຍທີ່ສຸດ ແລະ ເພີ່ມຊັບພະຍາກອນໄດ້ຕາມຕ້ອງການ
  - ມີລະດັບຄວາມເປັນໂມດູນສຸງ (High degree of modularity)
    - ເປັນບິບທີ່ Extensible, portable ແລະ scalable
  - ເຮັດໃຫ້ມີການສື່ສານລະຫວ່າງໂມດູນຫຼາຍຂຶ້ນ, ສະນັ້ນ ອາດຈະເຮັດໃຫ້ ປະສິດທິພາບຂອງລະບົບລຸດລົງ

- ລະບົບປະຕິບັດການແບບເຄືອຂ່າຍ ແລະ ກະຈ່າຍວຽກ
  - ລະບົບປະຕິບັດການເຄືອຂ່າຍ
    - ເຮັດວຽກຢູ່ໃນຄອມພິວເຕີເຄື່ອງໜຶ່ງ, ແຕ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຂະບວນ(ໂປຣແກຣມ)ຂອງມັນສາມາເຂົ້າໄປໃຊ້ຊັບພະຍາກອນໃນຄອມພິວເຕີເຄື່ອງອື່ນໄດ້
  - ລະບົບປະຕິບັດການກະຈາຍວຽກ
    - ເປັນລະບົບປະຕິບັດການອັນໜຶ່ງທີ່ສາມາດບໍລິຫານຈັດການຊັບພະຍາກອນຂອງ ຫຼາຍເຄື່ອງຄອມພິວເຕີໄດ້
    - ຈຸດປະສິງ
      - Transparent performance
      - Scalability
      - Fault tolerance
      - Consistency

ໜ້າທີ່ຂອງລະບົບປະຕິບັດການ `

- ຄອມພິວເຕີແບບຕັ້ງໂຕະ ແລະ mainframe ຈະມີໜ້າທີ່ແຕກ ຕ່າງກັນ
- ໂດຍທົ່ວໄປລະບົບປະຕິບັດການມີໜ້າທີ່ດັ່ງນີ້
  - ດຳເນີນການແລະ ຄວບຄຸມການເຮັດວຽກຂອງ Application ແລະ ອຸປະກອນຕ່າງໆ
  - ການຈັດສັນຊັບພະຍາກອນທີ່ໃຊ້ຮ່ວມກັນເຊັ່ນ: CPU, RAM, Disk,
    I/O...

ໜ້າທີຂອງລະບົບປະຕິບັດການ `

- ລະບົບປະຕິບັດການຂອງຄອມພິວເຕີຂະໝາດໃຫຍ່ມີໜ້າທີ່ດັ່ງນີ້:
  - ບໍ່ຫານຈັດການຂະບວນການ(Process Management)
  - ບໍລິຫານຈັດການໜ່ວຍຄວາມຈຳຫຼັກ (Main Memory Management)
  - ບໍລິຫານຈັດການ File (File Management)
  - ບໍລິຫານຈັດການ I/O (I/O Management)
  - ບໍລິຫານຈັດການ Disk (Disk Management)
  - ບໍລິຫານຈັດການເຄືອຂ່າຍ (Network Management)
  - ປ້ອງກັນລະບົບ (System Protection)
  - ແປບັນດາຄຳສັ່ງຕ່າງໆ (Command Interpreter)